

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Politika revízií

1. Úvod

Štatistický úrad SR (ďalej len „úrad“) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť štátnej štatistiky. Poslaním úradu je poskytovať kvalitné a objektívne štatistické produkty a služby s cieľom podporiť zvyšovanie informačného a intelektuálneho kapitálu zákazníkov. Týmto spôsobom prispeje k zníženiu rizika v ich rozhodovacích procesoch a podporí zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja Slovenska. Základným predpokladom pre naplnenie tohto poslania je práve produkcia štatistických údajov v najvyššej kvalite. Revízná politika je dôležitým nástrojom zvyšovania kvality štatistických údajov.

Za revíziu štatistických údajov sa pre potreby tohto predpisu považuje každá zmena štatistickej hodnoty ukazovateľov uložených v príslušných databázach a verejne publikovaných štatistických údajov. **Dôvodom zmien sú zmeny v platnej legislatíve, úprava metodických definícií a postupov, revízie klasifikácií a číselníkov, implementácia nových štatisticko-matematických metód, dostupnosť neskorších presnejších údajov ako aj samotné chyby v zdrojových a vypočítaných dátach.** Cieľom revízií je dosiahnutie, resp. zachovanie konzistentnosti obsahu štatistických údajov. Potrebu stanovenia jasných pravidiel revízií ešte posilňujú požiadavky Eurostatu, ktorý v záujme čo najvyššej medzinárodnej porovnateľnosti a konzistentnosti štatistických údajov spoločenstva podporuje neustále zvyšovanie kvality národných štatistik.

Kódex postupov pre európsku štatistiku stanovuje pre oblasť revízií zásadu č. 8 „Revízie dodržia štandardné, osvedčené a transparentné postupy“. To znamená, že revízie musia byť vykonávané v zmysle stanovených pravidiel a ich základnými vlastnosťami sú koncepcnosť, účelovosť, efektívnosť, transparentnosť a periodicita. Výsledkom je jednotný a prehľadný systém úprav štatistických údajov.

Tento dokument upravuje základné pravidlá a všeobecné postupy uplatňované pri revíziách v úrade.

2. Základné informácie

Zverejňovanie údajov upravuje platná legislatíva (zákon č.540/2001 o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov) a interné právne predpisy (ROZ-5/2017 Rozhodnutie predsedu Štatistického úradu SR, ktorým sa vydávajú Zásady zverejňovania a poskytovania štatistických informácií).

Zverejňované údaje môžu mať tieto stupne kvality:

- **rýchly odhad (flash)** – odhad príslušného ukazovateľa na základe dostupných aktuálnych informácií, resp. extrapolácie vývojových trendov,
- **spresnený odhad** – údaj, ktorý je získaný na základe výsledkov krátkodobého výkazníctva a využitia dostupných administratívnych zdrojov údajov,

- **predbežný údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených a revidovaných zdrojov použitých pre zostavenie spresneného odhadu **alebo údaj dostupný v termíne 1. zverejnenia**. Môže byť zostavený v menšom rozsahu ukazovateľov,
- **polodefinitívny údaj** – údaj revidovaný na základe spresnení štatistického výkazníctva a administratívnych zdrojov, ako aj doplňujúcich informácií,
- **definitívny údaj** – údaj, ktorý je zostavený z overených revidovaných výkazov, administratívnych zdrojov a dát získaných na základe spresnených štatisticko – matematických metód a ďalších doplňujúcich informácií.

3. Základné rozdelenie revízií a spoločné ustanovenia

3.1 z vecného hľadiska sa za dôvod revízie považuje

- zapracovanie kvalitnejších údajov na základe kompletnejšieho zdroja,
- spresnenie údajov v dôsledku aktualizácie sezónnych faktorov a zmeny základného obdobia,
- spresnenie na základe presnejšej metodiky (v konceptoch, definíciách a klasifikáciách) a zmien v štatistických metódach,
- vykonanie opráv v zdrojových údajoch a výpočtoch.

3.2 z časového hľadiska delíme revízie na

- **Bežné revízie** sú revízie bez zásadných úprav metodík. Ide spravidla o významnejšie opravy údajov vrátane veľkých hodnôt získaných z nových zdrojov. Uskutočňujú sa periodicky v presne stanovených termínoch, pre aktualizáciu mesačných a štvrťročných údajov, až do najbližšieho zverejnenia údajov.
- **Ročné revízie** sú revízie, ktoré sa robia ak sú dostupné všetky mesačné, štvrťročné údaje a už sú k dispozícii detailnejšie výsledky z ročných zisťovaní.
- **Mimoriadne a veľké revízie** sú revízie definitívnych údajov z dôvodu významných metodických zmien vyplývajúcich z revidovania metodík, zo zmeny postupov štatisticko – matematických metód výpočtov alebo opráv údajov. Mimoriadna revízia môže mať za následok (napr. zmenou definície) narušenie časovej porovnateľnosti údajov.

3.3 Spoločné ustanovenie

- **Revízie sa uskutočňujú podľa kalendára revízií** stanoveného pre jednotlivé štatistiky v dňoch (d) a mesiacoch (m) od referenčného obdobia (t) alebo v rokoch (r) pred alebo po bežnom referenčnom období (t). Prehľad revízií je uvedený v časti 4 tohto predpisu.
- Pri označovaní termínov revízie (dostupnosti) údajov sa používajú tieto skratky:
 - **t+d** (t+45 dní, t+70 dní, atď.) znamená referenčné obdobie + počet dní od referenčného obdobia,
 - **t+m** (t+4 mesiace, t+9 mesiacov, atď.) znamená referenčné obdobie + počet mesiacov od referenčného obdobia,
 - **t±r** (t+1rok, t-2 roky, atď.) znamená bežné referenčné obdobie + (plus) počet rokov nasledujúcich po bežnom referenčnom období, resp. - (mínus) počet rokov pred bežným referenčným obdobím.

- Zverejneniu revidovaných údajov predchádza oznámenie o revízii s uvedením termínu zverejnenia revidovaných údajov. Oznam je uverejnený na web stránke úradu minimálne 2 dni pred zverejnením revidovaných údajov. **Informácie o bežných a ročných revíziách sú aj súčasťou metodických vysvetliviek príslušných mesačných, štvrťročných a ročných publikácií a príslušných databáz ŠÚ SR, pokiaľ sa revízie vzťahujú na údaje v databázach.**
- Revidované údaje sa spravidla dopĺňajú informáciami o dôvode, význame a vyhodnotení revízie, ktoré sa zverejňujú na portáli v termíne zverejnenia revidovaných údajov.

4. Prehľad bežných revízií

4.1 Národné účty

Harmonogram revízií ročných a štvrťročných údajov národných účtov sa uskutočňuje v súlade s prílohou B Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (ESA 2010).

- **Štvrťročné účty** sa revidujú pravidelne s trojmesačným oneskorením. To znamená, že bežná revízia štvrťročných účtov predpokladá spresnenie údajov vždy v termíne t+6 mesiacov po referenčnom období. Výnimkou sú údaje hlavných agregátov za hrubý domáci produkt a zamestnanosť zostavené vo verzii „*rýchly odhad*“ (t+45 dní). Tieto údaje sa revidujú na verziu „*predbežné*“ v termíne t+70 dní. Revízia údajov sa uskutočňuje na báze získania presnejších údajov hlavne z administratívnych zdrojov. Štvrťročné údaje za 4. štvrťrok a súhrn štvrťrokov za rok sú zároveň prezentované ako „*odhad*“ ročného účtu (t-1rok). Odhad ročného účtu za rok (t-1rok) sa do konca marca môže upraviť podľa výsledkov notifikácie sektora verejnej správy.
- **Ročné účty** sa revidujú na základe spresnenia údajov získavaných postupne z administratívnych zdrojov a zo spracovania ročných štatistických výkazov. Zpracúvajú sa úpravy vyplývajúce z riešenia bilančných rozdielov v rámci zostavovania tabuliek dodávok a použitia ako aj z opráv revidovaných vlastných výpočtov. V rámci tohto procesu sa postupne implementujú metodické zmeny vychádzajúce z nových regulácií, resp. smerníc. Bežná revízia zahŕňa postupné spresňovanie údajov verzie označenej ako „*odhad*“ (t+70 dní po referenčnom období ako súhrn štvrťročných údajov plus niektoré spresnenia zistené pri verifikácii štvrťročných údajov). Prvá bežná revízia zahŕňa spresnenie výsledkov „*odhadu*“ do konca septembra po skončení referenčného roku do verzie „*predbežné*“. Ukončenie bežnej revízie je dané zostavením verzie „*definitívne*“. Sektorové ročné účty požadované v termíne t+12 mesiacov ako „*polodefinitívne*“ sú konzistentné s verziou t+9 mesiacov a postupne sa revidujú do verzie „*definitívne*“ (t+36 mesiacov).
- **Regionálne účty** sa revidujú spravidla podľa programu zlepšenia ich kvality a nadväzujú na revízie ročných účtov vychádzajúce z verzie ročných účtov „*polodefinitívne*“. Vzhľadom na zložitosť prepočtov sa revízia regionálnych účtov posúva oproti revidovaným účtom o 3 mesiace (t+24 mesiacov).

- **Tabuľky dodávok a použitia (TDP)** slúžia na vybilancovanie celého systému národných účtov v rámci 4-miestneho kódu SK NACE Rev.2 a CPA2008, ako základ pre definitívnu ročnú verziu sektorových účtov a na prepočet RNÚ do stálych cien. TDP sa zostavujú v termíne vždy do t+36 mesiacov po ukončení referenčného roka, revízie údajov sa nepožadujú. Symetrická IOT sa zostavuje raz za 5 rokov.
- **Notifikačné tabuľky deficitu verejnej správy (EDP)** sa v súlade s článkom 4 Nariadenia Rady (ES) č. 3605/93¹⁾ z 22. novembra 1993 o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku v znení neskorších predpisov, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva zostavujú a upravujú takto:
 1. notifikácia deficitu verejnej správy obsahuje údaje za obdobie t-1 rok až t-4 roky a odhad za t . Údaje sa odosielajú v termíne t+3mesiace. Polodefinitívne sú údaje t-1 rok, t-2 roky, t-3 roky. Údaje za rok t-4 roky sú definitívne. Výnimkou sú prípady tzv. veľkej revízie alebo špecificky riešené položky podľa usmernenia Eurostatu.
 2. notifikácia deficitu verejnej správy obsahuje údaje t-1 rok až t-4 roky a odhad za t, ktoré sa odosielajú v termíne t+9 mesiacov a sú konzistentné s ročnými účtami za rok t-1 rok v termíne t+9 mesiacov a s verziou „polodefinitívne“ ročných účtov t-2 roky až t-3 roky a verziou „definitívne“ za rok t-4 roky.

4.2 Štatistika zahraničného obchodu

Národný koncept

Bežné mesačné revízie údajov: robia sa za každý mesiac sledovaného roku pri publikovaní mesačných údajov. Napríklad pri publikovaní údajov za február sa revidujú aj údaje za mesiac január toho istého roku, pri publikovaní údajov za december sa revidujú údaje za mesiace január až november sledovaného roku. Následne sa už zverejnené údaje za január až december sledovaného roku spätne revidujú len v prípade, že sa ročné aktualizované údaje líšia od posledne zverejnených o 2 percentuálne body. Je to revízia mimo kalendár revízií.

Všetky údaje ktoré prichádzajú v nasledujúcom roku po spracovaní údajov za január až december sa postupne spracovávajú a v októbri nasledujúceho roka sú publikované ako definitívne údaje.

Bežné revízie sú podmienené prísunom nových údajov od spravodajských jednotiek za predchádzajúce mesiace.

Revízie mimo kalendár revízií: v prípade, že dôjde k zmenám pojmov, metodík, klasifikácií alebo číselníkov, zabezpečuje sa revízia už publikovaných údajov od začiatku roku. K revízii sa nemusí pristúpiť po bezprostrednej zmene niektorých z uvedených dôvodov, ale až po analýze dopadov týchto zmien na už publikované údaje.

1) Nariadenie Rady (ES) č. 3605/93 z 22. novembra 1993 bolo rekodifikované Nariadením Rady (ES) č. 479/2009 z 25. mája 2009

EU koncept

Bežné mesačné revízie údajov: Bežné revízie sa vykonávajú na základe nových údajov od spravodajských jednotiek za predchádzajúce mesiace. Zasielajú a zverejňujú sa každý mesiac pre všetky mesiace od začiatku sledovaného roku.

4.3 Revízie cenových indexov

Predmetom revízií v cenovej štatistike je váhová schéma pre výpočet cenových indexov, zoznam reprezentantov zaradených do zisťovania a súbor spravodajských jednotiek poskytujúcich údaje o cenách.

- Spotrebiteľské ceny – v zisťovaní spotrebiteľských cien prichádza k revízii spotrebného koša a váhovej schémy jedenkrát ročne, vždy k 1. januáru. Revízia váh a spotrebného koša zabezpečí transformáciu štruktúry výdavkov obyvateľstva do výpočtu indexu spotrebiteľských cien. Revízia zoznamu spravodajských jednotiek zabezpečí vyššiu vypovedaciu schopnosť zistených údajov. Zisťovanie je potrebné zabezpečovať v predajniach, v ktorých obyvateľstvo najčastejšie nakupuje.
- Ceny produkčných štatistík - Komplexná revízia cenových reprezentantov t.j. výber nových reprezentantov a určenie váhovej schémy sa realizuje raz za päť rokov k základnému obdobiu končiacemu 0 alebo 5 (napr. 2005, 2010 atď.) v zmysle odporúčenia Eurostatu. Revízia spočíva v:
 - zmene referenčného obdobia,
 - zmene váhového systému (na základe štruktúry odvetvia podľa tržieb v referenčnom roku),
 - aktualizácii počtu reprezentantov,
 - aktualizácii súboru spravodajských jednotiek.

V zisťovaniach cien produkčných štatistík sa pri zmene referenčného roku prepočítavajú historické dáta na nové váhy v termíne t+21 mesiacov.

- Pre účely systému národných účtov sa štvrťročne počítajú agregované cenové indexy na váhach vychádzajúcich zo štruktúry ekonomiky v období t-2 roky, ktoré sú po získaní potrebných podkladov prepočítané na váhových schémach vychádzajúcich zo štruktúry ekonomiky v období t-1 rok. Prevod z váhových schém t-2 roky na t-1 rok sa uskutočňuje v termíne t+60 dní.

4.4 Krátkodobá podniková štatistika

- Na základe dodatočného spresnenia vykázaných štatistických údajov, v mesačnej a štvrťročnej periodicite, zo strany spravodajských jednotiek sa revidujú hodnoty štatistických údajov uložené v ZBD.
- Po ukončení spracovania štvrťročných podnikových výkazov sa v relevantných prípadoch spätne revidujú výsledky mesačných zisťovaní za mesiace príslušného štvrťroka. Dôvodom takýchto bežných revízií mesačných údajov sú spresnenia na základe kompletnejších súborov spravodajských jednotiek, spresnenia cenových indexov alebo opravy chybné vykázaných údajov spravodajskými jednotkami v predchádzajúcich mesiacoch.
- Periodicky sa spresňujú časové rady mesačných údajov v dôsledku sezónneho očisťovania údajov a očisťovania o počet pracovných dní.

4.5 Ročná podniková štatistika

Vo všeobecnosti sa ročné výsledky spresňujú vždy v nasledujúcom roku. Údaje uverejnené najneskoršie druhý rok po skončení referenčného roku sa považujú za definitívne.

- V októbri t+10 mesiacov sa zostavujú predbežné údaje za vybrané ukazovatele štrukturálnej podnikovej štatistiky.
- V júni t+18 mesiacov sa zostavujú definitívne údaje v plnom rozsahu a podrobných triedeniach ukazovateľov štrukturálnej podnikovej štatistiky.

4.6 Štatistiky trhu práce

- Štvrťročné indexy nákladov práce sa revidujú pravidelne v ročnej periodicite. Dôvodom bežných revízií štvrťročných údajov v marci t+15 mesiacov sú spresnenia predbežných údajov na základe dostupnosti ročných údajov z výberového zisťovania o úplných nákladoch práce za referenčný rok t.

4.7 Štatistiky sociálnej ochrany ESSPROS, Systém zdravotných účtov, Nefinančné zdravotné štatistiky

- V týchto štatistikách sa poskytujú definitívne údaje. Revízie historických dát sa uskutočňujú do termínu publikovania údajov za referenčné obdobie. Slúžia na zdokonalenie pokrytia a odstraňovanie identifikovaných chýb.

4.8 Štatistika príjmov a životnej úrovne (EU SILC)

- Nepravidelná revízia údajov štatistiky príjmov a životnej úrovne sa vykonáva v termínoch pravidelného zverejňovania definitívnych údajov pri zmenách medzinárodnej metodiky, definovanej Eurostatom.

4.9 Ostatné štatistiky

- V ostatných štatistikách sa nevykonávajú pravidelné revízie. V prípade zmeny pojmov, metodík, klasifikácií, číselníkov alebo opravy zásadných chýb sa vykonávajú mimoriadne (veľké) revízie v termínoch pravidelného zverejňovania definitívnych údajov.

5. Vedenie databáz²⁾

5.1 pri revízii údajov v ZBD, PBD a VBD

- Ak vznikne dôvod na vykonanie revízie hodnôt štatistických údajov gestor spracovania stanoví ukazovatele, úroveň revízie, parametre a rozsah revízie.
- Ak je na základe rozhodnutia gestora zisťovania resp. gestora modulu potrebné vykonať revíziu premenných zisťovania v ZBD, táto sa zrealizuje v databáze ZBER. Aktuálne dáta budú transformáciou na pokyn gestora zisťovania uložené a prístupné v databáze ZBD, aktuálne dáta aj dáta pred revíziou budú uložené a prístupné v databáze ZBER.
- Ak sa na základe rozhodnutia gestora subdomény vykoná revízia ukazovateľov v PBD (transformáciou premenných zisťovania ZBD do ukazovateľov PBD), tieto sa uložia do PBD a ostanú v nej uložené a prístupné aj dáta pred revíziou.

2) sa netýka opráv zdrojových údajov získaných od spravodajských jednotiek.

- Ak sa na základe rozhodnutia gestora subdomény vykoná revízia ukazovateľov vo VBD (transformáciou ukazovateľov PBD do ukazovateľov VBD), tieto sa uložia do VBD a ostanú v nej uložené a prístupné aj dáta pred revíziou.
- Každá revízia bude zaznamenaná a bude obsahovať informácie o realizovanej revízii (kto a kedy revíziu vykonal a v príslušných databázach budú dostupné pôvodné a nové dáta).

5.2 pri revízii publikovaných údajov

- Ukazovatele uložené vo VBD budú prístupné on-line (publikované) v databáze dostupnej na Internetovom Portáli úradu.
- Ak sa za účelom zverejnenia pripravujú iné výstupy (reporty) z databáz ZBD, PBD a VBD, pre ich prípravu budú k dispozícii všetky revízie uchovávaných dát.
- Výstupy (reporty) z databáz ZBD, PBD budú prístupné len pre interných používateľov a z databázy VBD budú prístupné cez Portál úradu pre externých používateľov. Dostupné budú aj výstupy (reporty) publikované v predchádzajúcich obdobiach.

V Bratislave 15.1.2018

Alexander Ballek, v. r.
predseda